

**Zasady oceniania wewnątrzszkolnego z przedmiotu podstawy przedsiębiorczości
w Zespole Szkół nr 1 im. KEN w Nowym Sączu**

I. Ogólne zasady oceniania z przedmiotu:

1. Ocenie podlegają różne formy aktywności i umiejętności ucznia wymienione w ZOW, przy czym za obowiązkowe uznaje się sprawdziany oraz odpowiedzi ustne, karty pracy ucznia / maturalne karty pracy.
2. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości poprzez rozpoznanie poziomu i postępów w opanowaniu wiadomości i umiejętności w odniesieniu do wymagań edukacyjnych.
3. Nauczyciel powiadamia uczniów o sprawdzianach z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, wpisując je do dziennika.
4. W przypadku nieobecności ucznia na pracy klasowej lub teście, z przyczyn losowych, ma on obowiązek napisać ją w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
5. Uczeń ma możliwość poprawy oceny ze sprawdzianu jeżeli jest to ocena niedostateczna. Uczeń powinien poprawić ocenę niedostateczną do tygodnia czasu oddania pracy pisemnej i po uprzednim zgłoszeniu tego faktu nauczycielowi. Wszystkie oceny zostają wpisane do dziennika.
6. Krótkie sprawdziany wiadomości, zwane kartkówkami, mogą obejmować materiał maksymalnie z trzech ostatnich lekcji. Kartkówki nie są traktowane jako zadania klasowe i nie muszą być zapowiadane. Wszystkie oceny wraz z niedostatecznymi są wpisywane do dziennika, zaś oceny niedostateczne uzyskane przez ucznia nie ulegają poprawie, ponieważ sprawdzają wiedzę i umiejętności z bieżącego materiału w danym dniu.
7. W przypadku stwierdzenia, iż uczeń podczas sprawdzianu korzysta z niedozwolonych pomocy praca ta zostaje anulowana. Nauczyciel ustala inny termin napisania pracy.
8. Jeżeli uczeń sam nie zgłosi gotowości napisania zaległego sprawdzianu pisze go podczas obecności na kolejnych zajęciach lekcyjnych. Nauczyciel przygotowuje sprawdzian obejmujący te same zagadnienia, które obowiązywały w pierwszym terminie.
9. Nie ocenia się uczniów z bieżącego materiału do trzech dni po dłuższej (trwającej co najmniej tydzień) usprawiedliwionej nieobecności w szkole pod warunkiem, że uczeń zgłosi ten fakt nauczycielowi przed lekcją.
10. Uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania w półroczu. Fakt ten jest odnotowywany w dzienniku pod datą zgłoszenia (nie dotyczy to zapowiedzianych kartkówek, sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych).
11. Uczeń ma prawo do jednego zgłoszenia braku zadania (kart pracy lub zeszytu). Fakt ten jest odnotowywany w dzienniku pod datą zgłoszenia.
12. Uczeń, który opuścił co najmniej 50% obowiązkowych zajęć z podstaw przedsiębiorczości może być nieklasyfikowany.
13. Ocenę ze sprawdzianów są wpisywane na czerwono.
14. Wszystkie oceny otrzymane przez ucznia są jawne.

II. Formy pracy na lekcjach podstaw przedsiębiorczości:

1. Odpowiedzi ustne:
 - wiedza i umiejętności z poprzednich lekcji,
 - na lekcji: udział w dyskusji, pogadance, prezentowanie wyników własnej pracy.
2. Sprawdziany pisemne, lekcje problemowe – rozwiązywanie zadań, odpowiedzi ustne na pytania.
3. Sprawozdania, referaty, lekcje ćwiczeniowe.
4. Zadania domowe.
5. Praca uczniów z podręcznikiem – wdrażająca do samodzielnego uczenia się oraz kształtująca umiejętność rozumienia czytanego tekstu, analizowania i wnioskowania.
6. Praca w grupach – może przybierać różne formy.
7. Praca z wykorzystaniem różnych źródeł informacji ekonomicznej, np. encyklopedii, słowników, czasopism popularnonaukowych, roczników statystycznych i źródeł informacyjno – komunikacyjnych. Uczeń analizuje i przetwarza dane dotyczące zjawisk i procesów zachodzących w gospodarce.
8. Wzajemne odpytywanie, pozwalające kształtować zasady myślenia przyczynowo – skutkowego.

III. Obszary oceniania

Oceniając osiągnięcia ucznia bierzemy pod uwagę, w jakim stopniu uczeń:

1. Rozumie podstawowe terminy (pojęcia) ekonomiczne, potrafi podać przykłady, zna definicje, podejmuje próby klasyfikowania i definiowania pojęć.
2. Zna podstawowe prawidłowości funkcjonowania gospodarki.
3. Zna i potrafi zinterpretować wskaźniki społeczno – ekonomiczne dotyczące problemów współczesnego świata.
4. Potrafi posługiwać się językiem ekonomicznym, używając właściwej terminologii, korzysta z wielu opisanych wskaźników ekonomicznych zapisanych w postaci danych statystycznych.
5. Potrafi stosować wiedzę i umiejętności ekonomiczne w rozwiązywaniu problemów.
6. Opanował umiejętności czytania tekstu ze zrozumieniem – precyzyjne formułowanie myśli.
7. Uczestniczy w lekcji, przygotowując materiały. Potrafi je we właściwy sposób zaprezentować na lekcji.
8. Bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych m.in. w konkursach, olimpiadach ekonomicznych.
9. Opanował materiał nauczania w danej klasie.

IV. Sposoby dokumentowania informacji o uczniu

Wyniki postępów ucznia z podstaw przedsiębiorczości są odnotowywane w dzienniku lekcyjnym. Należą do nich:

- prace pisemne w postaci sprawdzianów, kartkówek,
- odpowiedź ustna, ćwiczenia wykonane w kartach pracy ucznia / maturalnych kartach pracy,
- zadania domowe,
- przygotowane prezentacje i referaty,
- praca podczas lekcji,
- nie przygotowanie do lekcji.

V. Sposoby sprawdzania postępów ucznia

Sprawdzanie stopnia znajomości i zrozumienia materiału dydaktycznego poprzez odpytywanie lub wykonanie kart pracy ucznia / maturalnych kart pracy.	- minimum jedna odpowiedź w półroczu.
Kartkówki	- minimum jedna w półroczu.
Sprawdziany	- po każdym dziale.
Prace domowe	- sprawdzanie zadań domowych minimum raz w półroczu.
Samodzielność w zdobywaniu informacji z różnych źródeł informacji ekonomicznej (słownik pojęć ekonomicznych, media, prezentacje, roczniki statystyczne)	- w razie potrzeby, podczas realizowania lekcji problemowych.
Zaangażowanie ucznia w przebieg lekcji, umiejętność pracy w zespole, myślenie przyczynowo skutkowe podczas rozwiązywania zadań typowych i problemowych	- na każdej lekcji (może być wpisana jako ocena za prace podczas lekcji).
Uzupełnianie map konturowych	- w zależności od potrzeb w trakcie realizacji materiału nauczania.

VI. Kryteria oceniania

1. Odpowiedź ustna:

- bezbłędna, samodzielna i wyczerpująca odpowiedź potwierdzająca indywidualne zainteresowania i własną pracę – **celujący**
- bezbłędna, samodzielna i wyczerpująca – **bardzo dobry**
- bezbłędna, samodzielna ale nie pełna odpowiedź – **dobry**
- niewielkie braki w opanowaniu wiadomości, samodzielna – **dostateczny**
- wskazuje braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności, rozwiązuje zadania typowe tylko przy pomocy nauczyciela – **dopuszczający**
- brak lub całkowicie błędna odpowiedź wskazująca na brak wiadomości i umiejętności przewidzianych do opanowania przez ucznia na danym etapie nauczania – **niedostateczny**

2. Oceny częściowe z prac pisemnych:

- 0% – 40% – **niedostateczny**
- 41% – 50% – **dopuszczający**
- 51% – 70% – **dostateczny**
- 71% – 90% – **dobry**
- 91% – 97% – **bardzo dobry**
- 98% – 100% – **celujący**

W zależności od poziomu klasy nauczyciel ma prawo obniżyć punktację.

W kartkówkach pomijamy ocenę celującą.

3. Udział w konkursach, olimpiadach, kołach zainteresowań:

- za udział w konkursie szkolny – ocena częściowa **bardzo dobry**
- udział w konkursach na szczeblu rejonowym – ocena częściowa **celujący**
- laureat konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim oraz laureat lub finalista ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną

VII. Wymagania edukacyjne z podstaw przedsiębiorczości na poszczególne stopnie

Wobec powyższego ogólne kryteria na poszczególne oceny przedstawiają się następująco:

Ocena dopuszczająca

- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- zapamiętał wiadomości konieczne do elementarnej orientacji w treściach danego działu tematycznego i z pomocą nauczyciela potrafi je odtworzyć,

- poprawnie, z pomocą nauczyciela, rozpoznaje, nazywa i klasyfikuje poznane pojęcia, zjawiska, procesy, dokumenty,
- wykonuje samodzielnie lub z pomocą nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy, ale ma luki w zapisach lekcji i pracach domowych.

Ocena dostateczna

- rozumie polecenia i instrukcje,
- zapamiętuje podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentuje,
- rozumie omawiane zagadnienia,
- dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste ćwiczenia i zadania,
- aktywnie uczestniczy w pracach i zadaniach zespołowych i systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena dobra

- wykazuje się szczegółową wiedzą pochodzącą ze źródeł podstawowych (podręcznik, lekcja),
- zna omawianą na lekcjach problematykę oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentuje,
- rozumie omawiane treści i potrafi je wytłumaczyć innym, uogólnia i formułuje wnioski,
- rozumie związki przyczynowo – skutkowe występujące w życiu społecznym i gospodarczym.

Ocena bardzo dobra

- ma bogate wiadomości na poziomie ponadpodstawowym,
- wykazuje zainteresowanie przedmiotem,
- umie samodzielnie poszukiwać informacji w różnych źródłach i je selekcjonować,
- właściwie interpretuje nowe sytuacje i zjawiska, w sposób twórczy rozwiązywać problemy,
- umie oceniać otaczającą rzeczywistość gospodarczą zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości,
- kieruje pracą zespołu rówieśników,
- samodzielnie i poprawnie interpretuje wykresy, dane statystyczne, mapy i inne środki poglądowe,
- uczestniczy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Ocena celująca

- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową i specjalistyczną zgodną z omawianą na zajęciach problematyką,
- potrafi dokonać trafnej konfrontacji teorii z praktyką i wyciągnąć prawidłowe wnioski,
- swobodnie i poprawnie posługuje się terminologią fachową przy omawianiu zjawisk i procesów społeczno – ekonomicznych, samodzielnie je interpretuje, ocenia i uzasadnia, co wyraźnie wykracza poza treści nauczania,
- podejmuje się wykonania zadań dodatkowych znacznie wykraczających poza podstawę programową,
- uczestniczy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

VIII. Ustalenie oceny za I półrocze i oceny rocznej

- Ocenie końcowo rocznej podlegają wszystkie oceny uzyskane w 1 i 2 półroczu.
- Oceny nie mają wag – są wpisywane z wagą 0.
- W ocenianiu klasyfikacyjnym śródrocznym dopuszcza się wstawianie znaków (+) i (–) przy zapisie ocen.
- Na śródroczną i roczną ocenę wpływ ma ogólne zaangażowanie ucznia w przedmiot, tj. aktywność na lekcji, udział w dyskusjach, efektywna praca podczas lekcji, wykonywanie zadań w wyznaczonym terminie oraz systematyczne uczestniczenie we wszelakich formach sprawdzania wiedzy i umiejętności z podstaw przedsiębiorczości, które okazują przyrost wiedzy ucznia.
- Ocena końcowo roczna jest zgodna z zasadami oceniania wewnątrzszkolnego z podstaw przedsiębiorczości dla wszystkich uczniów w Zespole Szkół nr 1 w Nowym Sączu.
- Wszystkie oceny są jawne.

IX. Wystawienie oceny proponowanej oraz tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna – zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół nr 1 (Dział VII, Rozdział 2, § 65).

X. Sposoby informowania uczniów i rodziców /opiekunów prawnych ocenach – zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół nr 1 (Dział VII, Rozdział 3, § 66).

XI. Dostosowanie wymagań dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno–pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno–pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

4. Rodzaje dysfunkcji:

- **Dyskalkulia**, czyli trudności w liczeniu. Oceniamy przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia. Uczeń ma, bowiem skłonność do przedstawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie, więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny – wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.
- **Dysgrafia**, czyli brzydkie, nieczytelne pismo. Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytał ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze. Nie oceniamy czytelności rysunków, estetyki wykonanych konstrukcji geometrycznych, a jedynie ich poprawność.
- **Dysleksja**, czyli trudności w czytaniu przekładające się niekiedy także na problemy ze zrozumieniem treści. Dostosowanie wymagań w zakresie formy: krótkie i proste polecenia, czytanie polecenia zadania na głos, objaśnianie dłuższych poleceń.
- **Inne rodzaje dysfunkcji** – ocenianie zgodnie ze wskazaniem poradni. Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej. W przypadku tych uczniów konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań. Obniżeniu wymagań, które obejmują jednak wiadomości i umiejętności określone podstawą programową. Poprawa prac klasowych odbywać się będzie przy pomocy nauczyciela. Zastosowanie metod ułatwiających opanowanie materiału.

Wymagania co do formy mogą obejmować między innymi:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- odrębne instruowanie ucznia,
- zadawanie do domu tyle, ile uczeń jest w stanie wykonać samodzielnie

XII. Prawa ocenianych w przypadku ustalenia stopnia z naruszeniem prawa – zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół nr 1 (Dział VIII, Rozdział 1, § 76).

Edukacja zdalna

Zasady oceniania sposobów monitorowania postępów, weryfikacji wiedzy i umiejętności ucznia

1. Nauczyciele mają obowiązek monitorować postępy uczniów w nauce zdalnej.
2. Sposoby monitorowania postępów uczniów oraz weryfikacji wiedzy i umiejętności w okresie nauki zdalnej są ujęte w sposobach sprawdzania wiedzy z poszczególnych przedmiotów.
3. Nauczyciel określa sposób sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz decyduje, które zadanie będzie podlegało ocenie.
4. Monitorowanie i weryfikowanie wiedzy może być dokonywane za pomocą testów, quizów, poleceń, prac umieszczonych na obowiązującej w szkole platformie edukacyjnej lub w postaci samodzielnej, udokumentowanej w sposób określony przez nauczyciela pracy w domu, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości psychofizycznych uczniów, poziomu kompetencji informatycznych oraz dostępności posiadanego sprzętu służącego komunikowaniu.
5. Nauczyciel może wymagać od uczniów wykonania określonych poleceń, zadań, prac, projektów umieszczonych w Internecie, np. na platformie edukacyjnej, lub poprosić o samodzielne wykonanie pracy w domu i udokumentowanie jej np. w postaci zdjęcia przesłanego drogą elektroniczną.
6. Nauczyciel archiwizuje prace domowe poszczególnych uczniów na dany tydzień (lub miesiąc) i przechowuje je do wglądu. Prace pisemne, karty pracy oraz zdjęcia wykonanych prac plastyczno-technicznych są przechowywane przez nauczyciela w specjalnie utworzonym do tego celu folderze.
7. Wszystkie prace, które nauczyciel zlecił uczniom jako obowiązkowe, podlegają ocenie. Nie oznacza to jednak, że ocena musi być wyrażona stopniem.
8. Uczeń ma możliwość poprawienia ocen otrzymanych za zadania wykonywane w czasie zdalnego nauczania w sposób i w terminie ustalonym przez nauczyciela. Zasady poprawy oceny, tym oceny z testu sprawdzającego, powinny być zgodne z zapisami w Statucie Szkoły.
9. Nauczyciel może przygotować na ustalonych nośnikach przekazu test sprawdzający, za który uczeń otrzyma ocenę.
10. Informacja na temat przeprowadzania testów sprawdzających wiedzę powinna być umieszczana odpowiednio wcześniej. Należy określić datę i godzinę rozpoczęcia testu oraz przewidywany czas na jego wykonanie. Pozwoli to uczniom określić, kiedy będą musieli korzystać z komputera.

11. Uczeń, który nie weźmie udziału w teście sprawdzającym wiedzę (kartkówka, sprawdzian), jest zobowiązany do napisania testu w terminie dodatkowym, ustalonym przez nauczyciela.
12. Oceny uzyskane podczas nauczania zdalnego są dostępne w e-dzienniku lub na bieżąco przekazywane uczniom i rodzicom drogą elektroniczną ustaloną i jednolitą dla całej szkoły.
13. Ustalenie sposobu potwierdzania uczestnictwa ucznia na zajęciach innych niż zajęcia prowadzone on-line oraz sposobu i terminu usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach.

Szczegółowe warunki oceniania wynikające ze specyfiki nauczania na odległość

1. Podczas oceniania pracy zdalnej uczniów nauczyciele uwzględniają ich możliwości psychofizyczne do rozwiązywania określonych zadań w wersji elektronicznej.
2. Na ocenę osiągnięć ucznia z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem do sprzętu komputerowego i do Internetu.
3. Jeśli uczeń nie jest w stanie wykonać poleceń nauczyciela w systemie nauczania zdalnego ze względu na ograniczony dostęp do sprzętu komputerowego i do Internetu lub ze względu na uwarunkowania psychofizyczne, nauczyciel powinien umożliwić uczniowi wykonanie tych zadań w alternatywny sposób.
4. Na ocenę osiągnięć ucznia z danego przedmiotu nie może mieć wpływu poziom jego kompetencji informatycznych. Nauczyciel (w kontakcie z nauczycielem informatyki) uwzględnia zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosowuje poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości psychofizycznych ucznia.
5. Należy ograniczać liczbę prac wymagających korzystania przez ucznia z drukarki, chyba że wszyscy uczniowie mają możliwość drukowania materiałów udostępnionych przez nauczyciela.
6. Jeżeli uczeń/rodzic nie przekaze wykonanej pracy w ustalonym przez nauczyciela terminie, otrzymuje przypomnienie o konieczności wywiązania się z obowiązków.
7. Nauczyciele w pracy zdalnej mogą przeprowadzać kartkówki, testy, sprawdziany, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości samodzielnego wykonania pracy przez ucznia.
8. Nauczyciele w pracy zdalnej mają obowiązek udzielenia dokładnych wskazówek technicznych, w jaki sposób zadanie z wykorzystaniem narzędzi informatycznych powinno zostać wykonane.
9. Nauczyciele w pracy zdalnej wskazują dokładny czas i ostateczny termin wykonania zadania, określając jednocześnie warunki ewentualnej poprawy, jeśli zadanie nie zostało wykonane w sposób prawidłowy lub zawiera błędy.
10. W czasie pracy zdalnej nauczyciele ustalają oceny bieżące za wykonywane zadania, w szczególności za:
 - a) pracę domową (prace pisemne, karty pracy, zdjęcie wykonanej pracy, nagranie itp.),
 - b) wypracowanie,
 - c) udział w dyskusjach on-line, wypowiedź na forum,
 - d) inne prace, np.: referaty, prezentacje, projekty itp.,
 - e) rozwiązywanie testów, quizów, rebusów itp.,
 - f) wszelkie formy aktywności wskazane przez nauczyciela,
 - g) odpowiedź ustną.

Nowy Sącz dnia 1 września 2023r.

Wymagania edukacyjne
z przedmiotu PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – zakres podstawowy
(podręcznik Krok w przedsiębiorczość)

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
I. Człowiek przedsiębiorczy				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość • wyjaśnia znaczenie terminów: osobowość, empatia, aktywne słuchanie, komunikacja społeczna, komunikacja interpersonalna, komunikacja werbalna, komunikacja niewerbalna, negocjacje, perswazja, kompromis, manipulacja • wymienia podstawowe style negocjacji • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady • wskazuje cechy i umiejętności przydatne podczas negocjacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej • wyjaśnia, czym jest komunikacja interpersonalna, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy/fazy • wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym • rozróżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała • wyjaśnia, na czym polega strategia „wygrana-wygrana” stosowana w negocjacjach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości • rozróżnia i charakteryzuje wybrane formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej • wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji • wskazuje różnice między poszczególnymi stylami negocjacji • wymienia przykłady błędów w prowadzeniu negocjacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę przedsiębiorczości w gospodarce • wyjaśnia znaczenie umiejętności komunikowania się w życiu codziennym • omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji • wymienia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji i omawia negatywne skutki ich stosowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby zwiększania kreatywności pracowników • podaje różnicę między technikami manipulacyjnymi a technikami negocjacyjnymi
II. Gospodarka rynkowa				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka rynkowa, mechanizm rynkowy, popyt, podaż, cena, dobra komplementarne, dobra substytucyjne, rynek, cena równowagi rynkowej, nadwyżka rynkowa, niedobór rynkowy, konsument, gwarancja, reklamacja, interwencjonizm państwowy, dobra publiczne, wzrost gospodarczy, rozwój gospodarczy, siła nabywczą 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową • wymienia główne podmioty gospodarki rynkowej • podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta • wyróżnia typy rynku finansowego • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był plan Balcerowicza • wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencja monopolistyczna, konkurencja doskonała) • wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu • wyjaśnia zjawiska nadwyżki 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej • wskazuje zalety gospodarki rynkowej na tle gospodarki nakazowo-rozdzielczej • wykazuje zależności między podmiotami gospodarki • określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu • wymienia akty prawne dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce • wyjaśnia, jakie czynniki, oprócz popytu, wpływają na cenę (na przykładzie cen paliwa) • wyjaśnia, na czym polega zjawisko zmowy cenowej • dyskutuje na temat metod przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce

<p>waluty, cykl koniunkturalny, budżet państwa, podatek, dług publiczny</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej wymienia funkcje rynku wyróżnia rodzaje rynku ze względu na zasięg przestrzenny dzieli rynek ze względu na przedmiot wymiany wyjaśnia, czym jest prawo popytu i prawo podaży wyjaśnia znaczenie terminów polityka makroekonomiczna i polityka mikroekonomiczna i charakteryzuje różnicę między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż podaje różnice między reklamacją a gwarancją wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę wyjaśnia różnicę między nominalnym a realnym PKB wymienia główne źródła dochodów budżetu państwa wymienia główne wydatki z budżetu państwa 	<p>rynkowej i niedoboru rynkowego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji przedstawia drogę, którą dochodzi się własnych praw w roli konsumenta z uwzględnieniem metod pozasądowych wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość, w tym także przez internet określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej i polityki monetarnej rozdziela i opisuje wybrane mierniki wzrostu gospodarczego i wskaźniki rozwoju gospodarczego wymienia fazy cyklu koniunkturalnego charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce wymienia, rozróżnia i opisuje podstawowe zasady budżetowe wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje budżetu państwa 	<p>ochrony praw konsumenta</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje potrzebę wspierania konkurencji i walki z monopolem analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu, wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach przedstawia zasady składania reklamacji towaru przedstawia argumenty za ingerencją państwa w gospodarkę i przeciw niej porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami wskaźników dla innych państw formułuje wnioski dotyczące poziomu rozwoju gospodarczego państwa na podstawie analizy właściwych wskaźników ekonomicznych omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego opisuje zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego interpretuje wysokość i przyrost PKB ocenia znaczenie deficytu budżetowego i długu publicznego dla gospodarki formułuje wnioski na podstawie analizy danych statystycznych dotyczących wartości deficytu budżetowego i długu publicznego państwa w relacji do PKB 	<p>krajowej i gospodarce światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje państwa na podstawie wartości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) wyjaśnia, dlaczego wskaźnik PKB per capita ma ograniczoną użyteczność dla porównywania jakości życia obywateli różnych państw określa fazę cyklu koniunkturalnego, w której znajduje się polska gospodarka, na podstawie analizy wskaźników aktywności gospodarczej
---	--	---	--	--

III. Finanse

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: pieniądź, siła nabywcza, inflacja, stopa inflacji, rynek finansowy, bank, depozyt, limit debetowy, kapitalizacja odsetek, karta płatnicza, kredyt, kredyt konsumencki, rzeczywista roczna stopa oprocentowania, pożyczka, zastaw hipoteczny, spread walutowy, zdolność kredytowa, inwestowanie, instrument finansowy, papiery wartościowe, obligacje, akcje, dywidenda, makler, indeks giełdowy, ceduła giełdowa, hossza, bessa • wyjaśnia różnicę między bankami komercyjnymi a bankami spółdzielczymi • podaje funkcje banku centralnego • wymienia podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • wymienia podstawowe rodzaje usług finansowych oferowanych przez banki i SKOK-i • rozróżnia rodzaje rachunków bieżących • omawia zasady bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej • wskazuje różnice między kredytem a pożyczką • wskazuje różnice między oszczędzaniem a inwestowaniem • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ewolucję form pieniądza • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza • przedstawia podział instytucji finansowych według wybranych kryteriów • wymienia elementy systemu bankowego w Polsce • rozróżnia rodzaje banków ze względu na dominującą działalność • wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce • wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych oraz wymienia i charakteryzuje ich rodzaje • omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w przypadku umowy kredytu konsumenckiego • wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych • wyjaśnia, czym jest emisja akcji i jakie są jej zasady • rozróżnia formy inwestowania kapitału • wyjaśnia znaczenie terminów: jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW w Warszawie • podaje podstawowe indeksy na GPW • wymienia i charakteryzuje instytucje rynku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje właściwości (cechy) pieniądza • wymienia i opisuje funkcje pieniądza • omawia skutki inflacji • przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji • wymienia i charakteryzuje zakres działania najważniejszych instytucji rynku finansowego w Polsce, w tym m.in. Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznika Finansowego, SKOK-ów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, towarzystw funduszy inwestycyjnych, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego czy podmiotów świadczących usługi płatnicze • charakteryzuje funkcje banku centralnego • omawia podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej dla realizacji celu inflacyjnego poprzez kształtowanie stóp procentowych • identyfikuje rodzaje kart płatniczych • wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty • identyfikuje rodzaje kredytów według kryteriów: okresu kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie • wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny zmian wartości pieniądza (siła nabywcza) • objaśnia obieg pieniądza w gospodarce • identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji • wyjaśnia rolę instytucji finansowych w gospodarce i życiu człowieka • wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego • identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP • wykazuje zależność między zmianą stóp procentowych przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych osobom fizycznym i przedsiębiorcom przez banki • oblicza należne odsetki od lokat terminowych z uwzględnieniem różnego oprocentowania i różnej kapitalizacji • oblicza realną stopę procentową lokaty terminowej • wykazuje zależność między częstotliwością kapitalizacji odsetek a wielkością należnych odsetek od lokaty bankowej • porównuje oferty wybranych usług banków komercyjnych i spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i pozabankowych instytucji pożyczkowych • wymienia najważniejsze kryteria 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są kryptowaluty • opisuje, jak zmieni się funkcja banku centralnego w przypadku wejścia Polski do strefy euro • wyjaśnia różnice między stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat terminowych • omawia konsekwencje zaciągania szybkich „pożyczek bez BIK-u” • wymienia typy obligacji skarbowych w Polsce • rozróżnia ceny akcji (nominalna, emisyjna, rynkowa) • podaje przykłady etycznych oraz nieetycznych praktyk i zachowań na rynku finansowym • wyjaśnia, na czym polega dywersyfikacja portfela inwestycyjnego
--	---	--	---	--

	kapitałowego w Polsce	<p>przyznawania kredytów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaje inwestycji według różnych kryteriów (przedmiot inwestycji, podmiot inwestowania) • rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe • wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania • omawia rolę funduszy inwestycyjnych w gospodarce • określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego w Polsce • omawia systemy notowań na GPW • wyjaśnia znaczenie podstawowych indeksów giełdowych dla podejmowania decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie • omawia rolę giełdy w gospodarce 	<p>oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu • analizuje przykładową umowę pożyczki gotówkowej • określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz według uprawnień właścicieli akcji • wymienia wady i zalety wybranych instrumentów finansowych • wykazuje zależność między czasem a zyskiem z inwestycji oraz między ryzykiem a zyskiem z inwestycji • wyjaśnia znaczenie korzystania z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przy podejmowaniu decyzji finansowych • wymienia rodzaje funduszy inwestycyjnych i charakteryzuje je, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat • oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie • analizuje tabele z informacjami giełdowymi • wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW • omawia działania, które należy podjąć przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie 	
IV. Podatki i ubezpieczenia				
<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję podatku • wyjaśnia, czym jest PIT • wyjaśnia znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty za koniecznością płacenia podatków 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje podatki według różnych kryteriów • charakteryzuje ważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym • ocenia system podatkowy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty za wprowadzeniem różnych form opodatkowania (podatek

<p>zdolność do czynności prawnych, podatek, obowiązek podatkowy, przedmiot opodatkowania, stawka podatkowa, podstawa opodatkowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: obowiązek podatkowy, dochód, przychód, koszty uzyskania przychodu, kwota wolna od podatku, ulga podatkowa, zaliczka na podatek dochodowy, płatnik podatku, ubezpieczyciel, ubezpieczający, ubezpieczony, polisa ubezpieczeniowa, odszkodowanie, świadczenie, likwidacja szkody • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady ulg podatkowych w Polsce • wymienia rodzaje formularzy podatkowych • wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela • wskazuje zależność między wysokością składki ubezpieczeniowej a zakresem ochrony oraz sumą ubezpieczenia • omawia rodzaje ubezpieczeń prywatnych osobowych • opisuje ubezpieczenia osobowe publiczne • omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń 	<p>podatki bezpośrednie i pośrednie</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby obliczania podatku według różnych stawek podatkowych • omawia zasady wspólnego opodatkowania • dzieli ubezpieczenia według różnych kryteriów (przedmiot ubezpieczenia, stopień swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczeń) i charakteryzuje poszczególne ich rodzaje • analizuje zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia na przykładzie ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków • wymienia elementy, z których powinny się składać reklamacja do ubezpieczyciela i skarga do Rzecznika Finansowego 	<p>w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania • wyjaśnia zasady składania rocznej deklaracji podatkowej i obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru ubezpieczenia AC • przedstawia argumenty za koniecznością wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę • pisze reklamację do ubezpieczyciela i skargę do Rzecznika Finansowego (na przykładzie wybranego produktu finansowego – ubezpieczenia pojazdów mechanicznych) 	<p>dochodowy progresywny i podatek liniowy) oraz przeciw ich wprowadzeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu dzień wolności podatkowej • porównuje stopień obciążenia obywatela podatkami w różnych krajach • omawia możliwości lokowania oszczędności na przyszłą emeryturę w ramach tzw. trzeciego filaru ubezpieczeń społecznych • omawia działalność Rzecznika Finansowego
--	---	--	--	---

V. Praca

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: praca, aktywność zawodowa, współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, Kodeks pracy, stosunek pracy, świadectwo pracy, płaca, • wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego podmioty • wyjaśnia, na czym polega aktywne poszukiwanie pracy • omawia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe • wskazuje najczęstsze błędy w CV 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do pracy • wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy • podaje sposoby zdobycia doświadczenia zawodowego • wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy • podaje źródła informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy • wyjaśnia, czym jest Europass CV • wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka • wymienia i charakteryzuje przyczyny i konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy • wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (z uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz najczęstszych oczekiwań pracodawców) • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy • omawia zasady pisania CV i listu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje popyt na pracę i podaź pracy, uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu na pracę i podaży pracy • wskazuje wiarygodne oferty pracy • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia bezrobocie w Polsce – jego poziom i metody pomiaru • dyskutuje na temat płacy minimalnej, analizuje argumenty za jej stosowaniem i przeciw jej stosowaniu • wyjaśnia, na czym polega molestowanie seksualne
---	---	---	---	--

<p>i listach motywacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników wyjaśnia, czym jest rozmowa kwalifikacyjna rozdziela formy zatrudnienia wymienia rodzaje umów o pracę wymienia umowy cywilnoprawne (umowa-zlecenie i umowa o dzieło) wymienia i omawia funkcje płacy przedstawia zasady dobrej organizacji pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy na przykładzie zawodowego kierowcy samochodu ciężarowego wymienia nazwy instytucji stojących na straży praw pracowniczych wyjaśnia, na czym polega etyka w pracy podaje przykłady etycznych i nieetycznych zachowań pracodawcy i pracownika wymienia przejawy mobbingu 	<p>rekrutacji</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników i pracodawców wymienia formy rozwiązania umowy o pracę wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (płaca minimalna, płaca netto, płaca brutto) wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy wymienia wartości, którymi kieruje się etyczny pracodawca wymienia sposoby przeciwdziałania mobbingowi 	<p>motywacyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (z uwzględnieniem Europass) wymienia zasady dobrego prezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej analizuje najczęstsze pytania pojawiające się w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z tych form z punktu widzenia pracownika i pracodawcy analizuje zapisy Kodeksu pracy dotyczące rodzajów urlopów przysługujących pracownikowi omawia prawa przysługujące rodzicom małych dzieci omawia rolę Państwowej Inspekcji Pracy oraz związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych analizuje formy zatrudnienia w oparciu o umowy cywilnoprawne, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające te umowy od umowy o pracę analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy oblicza płacę netto oraz całkowite koszty pracy omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych analizuje straty, jakie powoduje mobbing w firmie 	
VI. Przedsiębiorstwo				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele działalności gospodarczej podaje i omawia społeczne cele działalności gospodarczej wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca wyjaśnia znaczenie terminów: zdolność prawna, osobowość prawna, zdolność do czynności prawnych, analiza rynku, rynek 	<ul style="list-style-type: none"> omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw wymienia i opisuje elementy biznesplanu wymienia i charakteryzuje podmioty przedsiębiorczości społecznej wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa charakteryzuje formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej wymienia i omawia czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskiej gospodarce charakteryzuje innowacyjne modele biznesu, w tym start-upy omawia zasady sporządzania biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj działalności gospodarczej według PKD określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki sporządza biznesplan firmy, którą chciałby założyć wymienia i charakteryzuje formy związków spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny)

<p>potencjalny, styl kierowania, motywowanie, efekt synergii, aktywa przedsiębiorstwa, pasywa przedsiębiorstwa, bilans, amortyzacja, rachunek zysków i strat, próg rentowności, koszt całkowity, całkowity koszt jednostkowy, koszty uzyskania przychodu, etyka zawodowa, kodeks etyczny, korupcja</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest biznesplan • wymienia formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej • wymienia elementy, które należy uwzględnić podczas opracowywania koncepcji własnego biznesu • podaje źródła finansowania działalności gospodarczej lub projektowanego przedsięwzięcia • definiuje makrooczenie i mikrooczenie przedsiębiorstwa • omawia zasady pracy zespołowej • wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele • wymienia rodzaje mediów reklamowych • wyjaśnia, na czym polega rachunkowość przedsiębiorstwa • wymienia podstawowe zasady księgowości • klasyfikuje i opisuje dowody księgowe • wymienia narzędzia realizacji zasad społecznej odpowiedzialności biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstw • wyjaśnia, na czym polega analiza rynku • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie • wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu) • wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia • wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych • rozróżnia rodzaje kosztów w przedsiębiorstwie • wymienia elementy sprawozdań finansowych • wymienia i omawia funkcje rachunkowości • wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy • identyfikuje rodzaje korupcji • wymienia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie • wyjaśnia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw 	<p>warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje inkubatorów przedsiębiorczości w powstawaniu i rozwoju małych firm, w tym start-upów • określa funkcje akceleratorów biznesu w powstawaniu i rozwoju małych firm • przeprowadza prostą analizę rynku, na którym ma działać projektowane przedsiębiorstwo • wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT • wymienia i charakteryzuje elementy oraz przebieg procesu zarządzania firmą • wymienia style kierowania i wyjaśnia, czym się one charakteryzują • wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy • wymienia zasady skutecznego zarządzania ludźmi oparte na koncepcji przywództwa • wyjaśnia znaczenie terminu marketing mix oraz opisuje jego elementy • podaje przykłady wskaźników rentowności • uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie • podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną • wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym oraz wymienia inne podatki, którymi może być objęty przedsiębiorca 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje rodzaje spółek • dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • prezentuje pomysł na własną działalność gospodarczą lub własne przedsięwzięcie społeczne • analizuje mikro- i makrooczenie projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia, związane z lokalizacją • dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych • wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów • odczytuje informacje zawarte w reklamach i odróżnia je od elementów perswazyjnych • analizuje strukturę wyniku finansowego przedsiębiorstwa • uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych • wypełnia książkę przychodów i rozchodów na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie • określa przyczyny rozwoju „szarej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje argumenty za ingerencją państwa w fuzje i przejęcia przedsiębiorstw w celu niedopuszczenia do nadmiernej koncentracji oraz argumenty przeciw takiej ingerencji • wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1 • przedstawia procedurę likwidacji działalności gospodarczej • ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności • omawia zjawisko kreowania marki firmy z uwzględnieniem znaczenia barw firmowych • projektuje działania promocyjne planowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia • wyznacza próg rentowności na prostych przykładach • omawia zjawisko „szarej strefy” w Polsce • podczas zajęć terenowych przeprowadza wywiad z przedsiębiorcą w celu zebrania informacji o podejmowanych przez niego działaniach innowacyjnych i działań w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu
--	--	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji • przedstawia korzyści dla otoczenia i dla firmy wynikające ze stosowania zasad społecznej odpowiedzialności, • analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która odniosła sukces w życiu zawodowym, działając zgodnie z zasadami etyki 	<p>strefy” i dowodzi jej negatywnego wpływu na gospodarkę</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw osiągniętych zgodnie z prawem i etyką biznesu • projektuje zajęcia terenowe mające na celu obserwację procesu funkcjonowania lokalnego przedsiębiorstwa 	
--	--	--	---	--